

PREBIVALSTVO EVROPE

Evropa je zelo gosto naseljena celina. Povprečna gostota naseljenosti v Evropi je 60 prebivalcev na km². Glede na naravne pogoje in gospodarsko razvitost je neenakomerno naseljena.

Prebivalstvo Evrope je začelo hitro naraščati v zadnjih desetletjih 18. stoletja. Prav hitra rast prebivalstva pa je vplivala na preseljevanje na druge kontinente. Da tu prebivalstvo ni številneje, je pripisati velikim izgubam med I. in II. Svetovno vojno. Zato je rast prebivalstva veliko manjša, kot bi pričakovali. Med vsemi kontinenti narašča prebivalstvo Evrope najpočasneje, kar je rezultat starostne razporeditve prebivalstva in urejenih družbenih in socialnih razmer. V Evropi zelo hitro narašča prebivalstvo v mestih in njihovi okolici.

Nastala so številna mesta, ki imajo več kot milijon prebivalcev. Med njih spadajo :

- Pariz (9,1 milijonov)
- Moskva (9 milijonov)
- Atene (3,5 milijonov)
- Berlin (3,4 milijonov)
- Madrid (3,1 milijonov)
- Rim (3 milijone)

Države z največ prebivalci oz. z več kot 50 milijoni prebivalcev so:

- Rusija (148 milijonov),
- Nemčija (79 milijonov),
- Italija (58 milijonov),
- Velika Britanija (58 milijonov),
- Francija (58 milijonov) in
- Ukrajina (52 milijonov).

Najvišji narodni dohodek na prebivalca ima Švica, Luksemburg, Finska, Norveška in Švedska, najnižjega pa Albanija ter Bosna in Hercegovina.

Prebivalstvo Evrope je po svoji narodnosti sestavi zelo pestro. Narodi govorijo svoje jezike in imajo svoje narodne običaje in navade. Velike razlike se kažejo tudi v narodnosti in verski sestavi prebivalstva. Zato je vera pomembna pri proučevanju prebivalstva, saj ima vera velik vpliv na življenje ljudi v številnih državah. V Evropi je velika večina ljudi krščanske vere. Za mnoge narode je krščanstvo pomenilo višjo stopnjo kulturnega razvoja in začetek njihove pismenosti. Protestanti so prevladni v S Evropi, pravoslavna vera pa na Balkanskem polotoku in na V.

Vseprispeva pa na gostoto poseljenosti največ vplivajo klimatske, vodne in reliefne razmere.

PREBIVALSTVO JUŽNE EVROPE (Albanija, Andora, Bosna in Hercegovina, Bolgarija, Grčija, Hrvaška, Italija, Srbija, Makedonija, Malta, Monako, Portugalska, San Marino, Španija, Vatikan)

Medtem ko je v preteklosti preostala Evropa tiela v barbarstvu, je v Sredozemlju nastajala kultura, ki so jo veliko pozneje prevzela druga ljudstva. Tu je bilo že v starem veku prebivalstvo gosto naseljeno.

- na ozemlju Z dela Balkanskega polotoka so živeli Iliri,

- J od njih Grki
- V S Italiji Galci, Latini ter druga ljudstva Apeninskega polotoka
- ter na Pirenejskem polotoku Iberci.

S preseljevanjem narodov od 4. do 7. st. so se ta ljudstva med seboj mešala in tako so se počasi razvili današnji narodi. Vendar pa večino današnjih narodov v J Evropi štejemo med Romane, ker tu prevladuje Romanski vpliv. Zaradi različnih pogojev pa je tu prebivalstvo dokaj neenakomerno naseljeno.

PREBIVALSTVO SREDNJE EVROPE (Avstija, Èeška, Lichtenstein, Madžarska, Nemèija, Poljska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Švica)

Tu so za prebivalstvo pomembne Alpe, saj so obmoèje, kjer so se stikali evropski narodi, kar je še danes vidno v narodnostni sestavi prebivalstva. Prebivalstvo ni enakomirno naseljeno, najboljši življenjski pogoji so na Švicarski planoti, Dunajski kotlini in v predalpskem svetu. Najredkeje pa je naseljeno osrèje Alp, tu ljudje zapušeajo gorske kmetije ter vasi in se selijo v industrijska mesta in turistièna središèa. Mestno prebivalstvo narašèa veliko hitreje kot podeželsko.

PREBIVALSTVO ZAHODNE EVROPE (Belgija, Francija, Irska, Luksemburg, Nizozemska, Velika Britanija)

Z Evropa pa je gosto naseljena. Najgosteje naseljena država, tudi v svetovnem merilu je Nizozemska. Najgosteje so naseljena industrijska obmoèja, ker sta tam moèno razvita promet in trgovina. Tako npr. v Veliki Britaniji živi 80% prebivalstva v mestih. Po narodnosti pripada prebivalstvo Z Evrope veèinoma:

- germanski (Angleži, Flamci, Nizozemci)
- in romanski (Francozi, Valonci) jezikovni skupini in pa
- potomcem starih Keltov (Irci, Škoti, Valižaqni, Bretonci).

Skozi zgodovino pa se je od tod veliko prebivalstva preselilo v nove kolonije.

PREBIVALSTVO SEVERNE EVROPE (Danska, Estonija, Finska, Islandija, Latvija, Litva, Norveška, Švedska)

S Evropa je najredkeje naseljena regija v Evropi. Tu živi manj kot 4% vsega evropskega prebivalstva. Za prebivalce S Evrope je znaèilna izredno visoka kulturna raven. Ta se kaže v odnosih do ljudi, tujcev, narave in dela. Že dolgo ne poznajo nepismenosti, socialno skrbstvo in zdravstveno varstvo je na najvišji ravni. V marsièem so lahko vsem drugim državam za vzgled. Težišèa življenja je na J obmoèjih in ob obali. Tu so se razvila veèja mesta. Tu živijo germanski in ugrofinski narodi.

PREBIVALSTVO VZHODNE EVROPE (Belorusija, Moldavija, Rusija, Ukrajina)

Tu je prebivalstvo neenakomerno gosto naseljeno. Veèje zgostitve prebivalstva pa so v mestih in industrijskih središèih.

NARODNOSTNE MANJŠINE IN NJIHOV POLOŽAJ

Mnogo kje živijo narodi zunaj ozemlja matične države, pomešani z drugimi narodi in predstavljajo manjšine v večinskem narodu. Do takega stanja je večinoma prišlo pri oblikovanju novih držav, ko meje med državami niso oblikovali glede na narodnostno pripadnost prebivalstva temveč glede na moč in položaj države, ki je narekovala nove meje. Položaj manjših skupin in narodnih manjšin postaja ponekod težaven saj prihaja do sporov med večinskimi narodom in manjšino. Zato se te borijo za politično, gospodarsko in kulturno enakopravnost. V nekaterih državah tak položaj dosegajo, drugod pa si za to še prizadevajo. Merilo za položaj narodnih manjšin v posameznih državah kje deklaracija o človekovih pravicah, v kateri je določeno, da ima vsak narod pravico do svoje kulture, jezika in pisave na ozemlju, kjer živi. V Evropi skoraj ni države, ki na svojem ozemlju ne bi imela večje ali manjše narodne manjšine.